

**Mirjana
Tomašević
Dančević**

2D, 3D, 4D SLIKE - PJESME

Retrospektivna izložba, 1986. – 2018.

2. – 14. 5. 2018.

ISO – IZLOŽBENI SALON IZIDOR KRŠNJAVA

Mirjana Tomašević Dančević
2D, 3D, 4D slike - pjesme

Retrospektivna izložba, 1986. – 2018.

2. – 14.5.2018.

ISO – Izložbeni salon Izidor Kršnjavi

ISO – IZLOŽBENI SALON IZIDOR KRŠNJAVI,
TRG REPUBLIKE HRVATSKE 11,
ZAGREB

pon – pet, 11 – 19 sati

E-MAIL

izlozbenisalon.izidorkrsnjavi@gmail.com

WEB

ss-primijenjenaumjetnostidizajn-zg.skole.hr

FB @isospud

IZDAVAČ

Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb

ZA IZDAVAČA

Filip Pintarić

ŠKOLA PRIMIJENJENE
UMJETNOSTI I
DIZAJNA ZAGREB

GRAD ZAGREB

ODRASLI RADNICI I GRAĐANI
ODRANIRADNICIIGRAĐANI

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republika
of Croatia
Ministry
of Culture

VODITELJICA
Bernarda Cesar

SAVJET ISO-a

Martina Božić, Marija Juza, Irena Kraševac, Vinka
Mortiglija Anušić, Matej Pašalić, Filip Pintarić, Ivan
Skvrce, Mirjana Tomašević Dančević

PREDGOVOR

Silva Kalčić

LIKOVNI POSTAV

Mirjana Tomašević Dančević

ASISTENTICE (UBU)

Margareta Belančić, Morana Laušin, Dora Merle

FOTOGRAFIJE

Mersija Krajina, Antun Maračić, Vladimir Gudac,
Vladimir Šimunić, Dora Baotić

DIZAJN I PRIJELOM

Organizam

TISAK

Kerschhoffset

NAKLADA

300 primjeraka

DODATNI PROGRAM

– radionice za učenike ŠPUD-a

– vodstva kroz izložbu

Na naslovnici:

Priča o Buu, detalj s performansa na izložbi *Carmina utilia (Upotrebjljive pjesme)*, Galerija Studentskog centra, Zagreb, 13. 12. 1988. (izrada odjeće, fotografija: Mersija Krajina, odjeću-priče nosi: Željka Marjanović)

O izložbi / Riječ o slici - riječi

Retrospektivna, zasigurno ne i posljednja retrospektivna izložba Mirjane Tomašević Dančević, svojevrsni je poprečni presjek njena dosadašnjeg tridesetdvo godišnjega rada, ali i rada-u-nastajanju. Izložba se u jednome svom dijelu temelji na izlasku umjetničkog rada u sferu utilitarizacije „pjesme“, odnosno „slike-pjesme-priče“ – kao kombinacije slike (*image*) ili 3D objekta i riječi, u različitim materijalima umjetničkoga izraza. Tako je i naziv ranije izložbe, održane 1988. u zagrebačkoj Galeriji Studentskog centra, bio *Carmina utilia* (lat. *upotrebljive pjesme*; dopušta se i oblik jednine, lat. *carmen-inis*, pjesma), s potpodjelom na dvodimenzionalne i trodimenzionalne „pjesme“ te četverodimenzionalne (one koje treba postepeno otkrivati, svlačeći ili dodajući njene slojeve, kako bi ih se pročitale, ili to otkriti u video filmu iste „pjesme“, a idealno bi bilo moći u neke „pjesme“ i ući, ne samo pogledom). Uz to, izložba se temelji i na arhivskome i dokumentarnom pristupu umjetničkom djelu, koje ne samo da može imati didaktičko-terapeutski karakter, nego može i proistjecati iz umjetničkine svakodnevne životne prakse kao nastavnice („Profesori vole lipanj“, napisat će u *Pričama osobnog kalendara* o njezinu radu Julijana Matanović) u osnovnim i srednjim školama, sada u Školi primijenjene umjetnosti i dizajna, voditeljice autorskih radionica, uključujući likovno-terapijske, i predsjednice udruge za obrazovanje putem umjetnosti.

Pojedini ciklusi radova tiču se odnosa unutrašnjega osjećaja i njegova vanjskog vizualnog i tekstualnog iskaza/odraza/otiska, mogućnosti da se intimu ili pak univerzalne priče o osjećajima i doslovno javno „nosi“ (kad je riječ o povezivanju umjetnosti i modnoga dizajna). Odnosno, autorefleksivnost i tekstualizam bitne su odrednice rada Mirjane Tomašević Dančević.

U *Pričama na odjeći I i II* iz 1988. autorski je tekst crnim markerom za tekstil rukom ispisan na nosivoj odjeći, izrađenoj od dvije vrste bijele pamučne tkanine. Pritom se narativ priče otvara na način uslojavanja odjevnih predmeta te prateći njihovu formu (koja je pravokutna, kvadratna, linijski izduljena...) i prostornu dispoziciju (lijevo – desno, gore – dolje, ispred – iza, ili obrnutim slijedom). Tekst se na čitanje nudi s odjeće koja je „inventarizirana“, označena brojevima koji markiraju slijed skidanja odjevnih slojeva – razodijevanja modela (na način performativne izvedbe pred publikom u Galeriji Studentskog centra u Zagrebu, dokumentiranoga nekolicinom sačuvanih fotografija iz 1988.). Točnije, skidanjem pojedinih komada odjeće bijele boje, tj. bez boje, snažnih obrisnih linija i velikih ploha, kao anti-moda: slijedom od kaputa do arhetipske kratke haljine s ispisanim završnim tekstom – krajem priče, kao u *Priči o Peu*. Ili, sasvim suprotno, mala bijela haljina povezuje se sa samim početkom priče u *Priči o Buu*, u inverziji slijeda uslojavanja odjeće na način odijevanja – pridodavanja sadržaja/odjevnih slojeva. Kao što se osoba mijenja kad ulazi u kuću i odlaže kaput, tako se ona mijenja i s tekstom na vlastitome kaputu, dok tekst sama čita ili dok tekst na kaputu čitaju drugi. U gotovo transhistorijskom razgovoru sa samom sobom (odnosno s vlastitim djelom nastalim prije trideset godina), kao *4D slike – pjesme* autorica re-kreira (kao *reenactment*) proces odijevanja i svlačenja odjeće, gdje se kontinuitet (rukopisanog) teksta upisuje u narativ filma-načinjenog-od fotografija, koje je donedavna autoričina učenica a sada studentica snimila

2018., stvorivši dokument ponovljena postupka performativnog odijevanja, odnosno razodijevanja. Mirjana Tomašević Dančević i na ovoj izložbi prelazi iz identiteta književnika u identitet umjetnika (umjetnice).

U restituciji priča na odjeći iz 1988. pojavio se i sasvim očekivan problem požućivanja platna zbog višedesetletne neupotrebe, tako da je bjelinu i „skulpturalnu krutost“ odjeće (riječima autorice, „japansko-čistoga“ kroja, „japanski“ uredno presavijene i složene) trebalo restituirati, kemijskim pranjem, štirkanjem i peglanjem. Dio je inventara u međuvremenu izgubljen, tako da je segment teksta u *Priči o Buu*, umjesto na pojasu i muškoj bijeloj maramici, koja se na kraju priče vadi iz velikoga džepa, sad ispisan na jednome komadu odjeće, horizontalno prateći gornji rub prethodno neiskorištene trokutaste marame, pa se tekst „Ali za sobom je ostavljao plave kamenčiće, kako bi ga ljudi, kad zažele, mogli pronaći...“ čita s marame, rukama raširene preko leđnoga dijela dugačkog kaputa, rekreirajući formu latinskog križa.

Modernistički diskurs dadaistâ Mana Raya i Marcela Duchampa (strategija promjene značenja predmeta mijenjanjem njihova konteksta) te konceptualne – lingvističke i semiotičke verzije Duchampove invencije *ready-madea*, potom analitički Wittgensteinov pristup filozofiji koji ju je reducirao na jezične igre, razvio je dalje američki konceptualni umjetnik i teoretičar Joseph Kosuth (značenja predmeta ne proistječu iz njihova izgleda, već jezik svijeta umjetnosti daje značenje predmetima), postmodernom uporabom kolažnoga postupka zasnovanog na semantičkom premještanju predmeta i poruka te znakova, intertekstualnosti, fragmentarnosti, virtualnosti i simulacije. Kosuth je sredinom 1960-ih naglašavao da svako dobro umjetničko djelovanje treba dovoditi umjetnost u pitanje, propitujući njezinu prirodu, te je prije svega potrebno razumijevati lingvističku pozadinu svih umjetničkih prijedloga – izvedba je ionako nebitna. Polemički diskurs kao umijeće osporavanja povijesnih avangardi imao je za svrhu propitati, na način njihove redefinicije i re-sematizacije, osnovne kategorije umjetničkoga stvaranja, na primjer interakcijom riječi i stvari. Ideja o umjetnosti prema tome je važnija od ideje o pojedinim umjetnostima (slikarstvo, skulptura, grafika...). U suvremenoj se umjetnosti brišu granice između različitih umjetničkih medija i uvode se novi – dijagrami, tekstovi, matematičke formule, ankete, sheme itd. Autorica tako izlaže knjige u prostoru, kao viseću knjižnicu. Također, na način neoekspresionizma, crta i slika vlastite osjećaje i osjetilnu interpretaciju stvarnosti, ili, kako tumači Maša Štrbac o njenoj izložbi iz 2006. *Kako nacrtati osjećaj?*, autorica je „unatoč većim i manjim životnim razočaranjima i bolnim proživljavanjima koje sugestivno bilježi na stranicama svojeg (s)likopisnog dnevnika, unatoč nepredvidljivom ishodu i mogućim ranama... odlučila ... svoju ranjivu nutrinu, podjednako osjetljivu i na boli drugih, ponuditi u javnost kao poziv na dijalog. „Umjetnica crta-slika osjećaj na način ispisivanja znaka kaligrafskim potezom kista, odnosno kaligrafizmom, nijansama „sumi“ tinte „proširujući“ mogućnosti crne boje i luminantnosti crne. Djelovanje, dovršavanje a ne dovršenost umjetničkoga djela izjednačava se s procesualnosti bivanja. Čin slikanja na način pisanja tretiran je kao način eksternalizacije intimnosti, duhovnosti, činitelja.

Prošireni medij pisanja, osim spomenutoga – slike teksta na odjeći, može biti i fotografski medij,

predstavljen na izložbi *Fotografije - pjesme* (Fotogalerija Dubrava, 2016.). Na temu povijesnoga i osobnoga poimanja odnosa destrukcije i umjetnosti, kao i dijagnostičkoga – u društvu korektivnoga potencijala umjetnosti, autorica, primjerice, svoju fotografiju detalja izloga napuštenoga lokala na zagrebačkoj Trešnjevci, s tragovima lijepljenja bivših obavijesti kao anulirana-negirana dekalkomanija ili ultimativni *rotellovski* dekolaž, naknadno uokviruje s tri strane, rukom ispisujući na bijelim marginama tekst koji završava retoričkim pitanjem: „U obezvrijeđenom urbanom gdje je mjesto građanima?”. Umjetnik je kontekstualno biće; svoju osobnost gradi u specifičnome društvenom okolišu, u relaciji spram njega, te ga u povratnoj sprezi nastoji mijenjati konzekvencijama svoga umjetničkog djelovanja. Na fotografijama iz ciklusa fotografija-pjesama nazvanoga *Cvjetovi asfalta*, čiji naziv je aluzija na Baudelaireove *Cvjetove zla* (stoga naziv ovih fotografija, nastalih u periodu od 2011. do 2015., autorica ispisuje i na francuskom jeziku, *Les fleurs d'asphalte*). Također u skladu s Baudelaireovim zapisom obrazaca kretanja ljudi gradom i kretanja grada, neke su autoričine *urbane fotografije - pjesme* izvan ovoga ciklusa, primjerice fotografija autoportretne (plave) sjene, naspram refleksije obojene svjetlosti zalaska sunca na detalju zida boje hrđe (u komplementarnom kontrastu jukstaponiranih kolora) u splitskoj marini; to je fantastični svijet običnoga, stvari onakvih kakve jesu, koje su izgubile svoje stabilno značenje i na taj su način ušle u polje otvorene interpretabilnosti. Fotografiji - pjesmi refleksije *U izvrijeđanoj vodi vidjeh sebe u zlatu...* (izloženoj na 2. Triennalu hrvatskog autoportreta, 2011.) prethodna je asocijacija bila Demuthova sinkretistička slika *Vidjeh brojku pet u zlatu* (1928.), koja je vizualna montaža sekvencionalnih slika grada, „nađenih” riječi i brojeva (crvena vatrogasna kola br. 5 jure ulicama mračnoga kišnog grada), ali i inicijala (*lettering*: Bill, Carlos, WCW, CD) samoga slikara, kao propitivanje tradicionalnoga autografa autora, također inicijala umjetnikova prijatelja, pjesnika Williama Carlosa Williamsa, čija je pjesma bila predložak za naslov i motiv slike (triput ponovljen broj, petice upisane jedna u drugu i stupnjevane veličine sugeriraju rasprostiranje zvuka vatrogasne sirene kao svojevrsni portret zvuka).

Mirjana Tomašević Dančević bavi se „klasičnim novim” medijem fotografije kao tek jednim od mogućih posrednika njezina umjetničkog izraza. Većina fotografija - pjesama sjene i fotografija - pjesama refleksije ovdje izloženih već su ranije izlagane, makar kao *sjene-autoportreti* i *refleksije-autoportreti* (nastali između 2007. i 2012., tijekom autoričina kretanja u svakodnevnom okruženju ili na brojnim putovanjima, kao dnevnički zapisi o promjenama mjesta i bivanja na specifičnome mjestu). Na način preciznoga vođenja dnevnika, kao i kritičke prakse psihogeografije, označeni su bilješkom o lokaciji-toposu i danu u mjesecu i godini, kao i sata i minute nastanka fotografije (izložba u Fotogaleriji Dubrava, 2016.). Na srodan način procesualnosti fotografiranja i korištenja fotografije kao arhiva efemernosti svakodnevice, u razdoblju 2005. – 2015. nastaje niz fotografija iz ciklusa *Dnevnik pogleda s prozora stare kuće u Jelsi*, prema Debordovom udaljavanju života u predstavu. Za ovu je izložbu odabrana cjelina od devet fotografija - pjesama, s pisanim tekstom osmišljenim 2015/2016., stvarno pridodanim recentno, koji se odvija izvan, odnosno ispod izloženih fotografija.

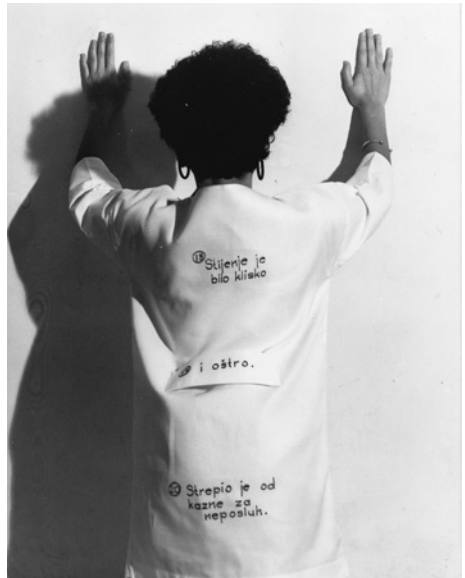
Posebna je tema autoričin (s)likovni dnevnik za samopomoć, terapijske dimenzije umjetničkoga stvaranja (djeluje na samoga autora) i djela (djeluje na konzumenta djela, *spectatora*). *Ploča a³ za poruke, podsjetnike i samopodršku*, izložena na 52. zagrebačkom salonu, 2017., sastoji se je od ranijih crteža-pjesama, originalnih crno-bijelih ili pak dopunjenih bojom, te najnovijega iz 2017. (*I točka je dio spirale...*), za tu namjenu prenesenih na prozirnice. Na temu terapijskoga potencijala umjetnosti, koncept „promatranja” je korijenska metafora posredovanja između subjekta i društvenog objekta, ono dakle nije samo empirijsko, već je temeljeno na susretu sa znakovima čija je baudrillardovska „znakovna vrijednost” – primarna vrijednost. Osim stvaranjem dnevnika za samopomoć, na nerijetki problem nemogućnosti realizacije izložbe, a s druge strane globalne hiperprodukcije „bučnih” iskaza i izložbi te svojevrzne zagađenosti okoliša količinom nerazgradivih uradaka, autorica odgovara i autorskim pričama, zadržavajući se na formatu knjige umjetnika. U priči *Letjeti i vratiti se*, iz istoimene knjige, podnaslova *U slici*, taj problem imaginarno rješava ostvarenjem jednodnevne umjetničke akcije u urbanoj prirodi i izložbe, uglavnom nevidljive za publiku, ekološki „čiste”, s tragovima razgradivim nadolazećom kišom. Na aktualnoj izložbi su i umjetničke zastave te *Art Walk* naljepnice s uličnog festivala *Cest is d’Best* (2009. – 2013.), gdje su ranije zastupljeni autoričini mediji i postupci preneseni u javni prostor. Tekst postaje stejntment koji se nadvija poput stijega nad Zagreb, kojega umjetnica „opjevava” na način magičnog realizma modernizma u sintezi s postmodernom kolažnom *cut-and-paste* ili *cut-up* tehnikom slikanja i pisanja, slučajnih jukstapozicija (franc. *découpe*); Trešnjevka tako postaje mjesto groba pogubljenog drveća, zamijenjenoga uličnim križevima.

Autorica bi osobno rado djelovala u grupi na način *guerilla arta*, no u nemogućnosti tako snažne forme djelovanja kao „društvene buke”, odabire suptilniji, tiši, društveno manje vidljiv način komunikacije – kroz umjetničko stvaranje ekoloških slikovnica u prostoru (Studentski centar, 1988.), ili još „tiših” fotografija-pjesama i crteža-pjesama, a tek povremeno zastava i podnih naljepnica. Podnarrativ autoričina rada je kritika odgojno-obrazovnog sustava, odnosa prema kulturnoj i prirodnoj baštini i uopće nemogućnosti istinskih ljudskih odnosa, za koje nudi nerealizirane ali moguće alternative-rješenja.

Retrospektivna izložba ovdje je shvaćena kao postupak sumiranja i prevrednovanja dosad učinjenoga, preispisivanja vlastitih tekstova te novoga načina supostavljanja već objavljenih (riječ i slika, i slika-riječ) radova. Auto-redeskripciju suvremena filozofija umjetnosti vidi kao osnovni način autorova rada na sebi. Uz eksperimentalni pristup stvaranju u proširenim medijima umjetnosti, obilježene autoričnim višedesetljetnim iskustvom rada na edukacijskim projektima i u poduci, kao osnovnu zajedničku karakteristiku pojedinih skupina radova potrebno je istaknuti njihovu utemeljenost u igri i perspektivnom očuđenju, kao i radoznalosti kao bitnom određenju autoričina bića, u povratnoj sprezi oblikovanja života umjetnošću, istodobno njime bivajući oblikovanom.

Fotografija postava izložbe

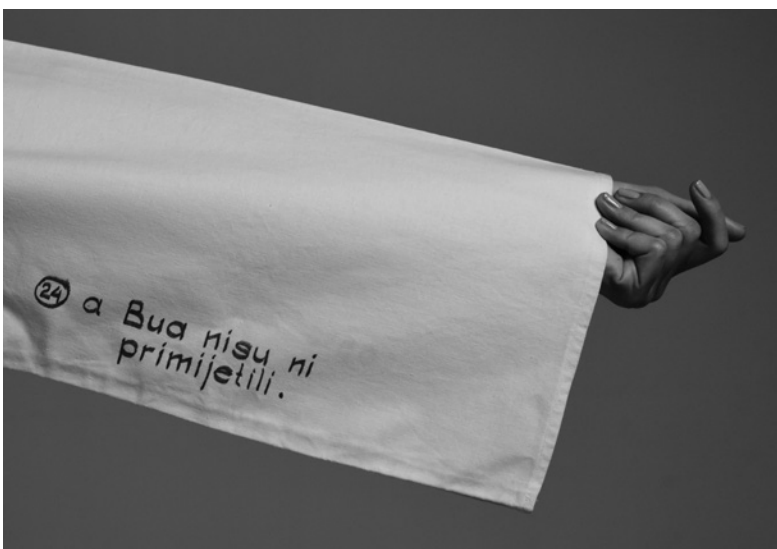

Fotografija rada, performans

Fotografija rada, performans

Priča o Peu, detalji *Priče na odjeći 1*, pamučno platno, marker za tekstil (izrada odjeće i fotografija: Mersija Krajina, odjeću-priče nosi: Željka Marjanović), izložba *Carmina utilia (Upotrebljive pjesme)*, Galerija Studentskog centra, Zagreb, performans 13. 12. 1988.

Priča o Bua, detalji *Priče na odjeći 2*, foto-rekonstrukcija performansa iz 1988., iz kratkog filma sastavljenog od fotografija „Dvije priče na odjeći iz 1988.: Priča o Bua i Priča o Peu“ (fotografija: Dora Baotić, odjeću-priču nosi: Ela Smerdel), travanj 2018.

Priča o kapljici, „viseća knjižnica/knjiga u prostoru“, prozirne folije, tekst ispisan bojom za staklo, 120 x 60 cm, 1988.

Unutarnja prostorna priča (unutar kataloga izložbe *Carmina utilia*, presavijenoga 2D → 3D; vizualno rješenje kataloga i fotografija-portret: Vladimir Gudac;), „uporabna 3D pjesma”, tiskani rukom pisani tekst, (20 x 20 cm) x 3, Galerija SC, Zagreb, 1988.

Tekst u „unutrašnjosti” kataloga:

Želim izići iz ove priče. Potrebno je samo pronaći izlaz. Vidim ga! Ne! Ključ!? Moram se vratiti po njega.

„Color” slagalica, Staklena pjesma, Krhka pjesma, Katalog izložbe (s Unutarnjom prostornom pričom), Pjesma kockastog zrcala:

„Color” slagalica, kombinirana tehnika (drveni okvir, keramičke kocke, tanki konop), 24,5 x 31 cm, 1988.

Tekst slagalice:

C	O	L	O	R	I	M	A	T	I	S	A	N	J	A	S	I	V	O	J
M	O	D	R	A	J	E	D	N	U	D	A	C	E	P	L	O	H	I	
K	O	C	K	A	P	L	O	H	U	C	R	V	E	N	U	D	J	E	L
Ž	E	L	I		Ž	U	T	U		S	J	A	J	-	D	A	T	I	

Pjesma kockastog zrcala, „uporabna trodimenzionalna pjesma”, kocka od stakla za zrcala, 25 x 25 x 25 cm, rukom pisani tekst bojom za staklo (tekst: Želim vidjeti sebe), 1988.

Morska priča, „viseća zidna knjiga“, plavo platno, školjke, otpaci s plaže u Jelsi, tekst ispisan crnim markerom za tekstil, ca 120 x 60 cm, 1987.

Potruga za izgubljenom točkom, „viseća zidna knjiga u prostoru“, platno, karton, trake, tekst ispisan crnim markerom za tekstil, ca 120 x 60 cm, 1987.

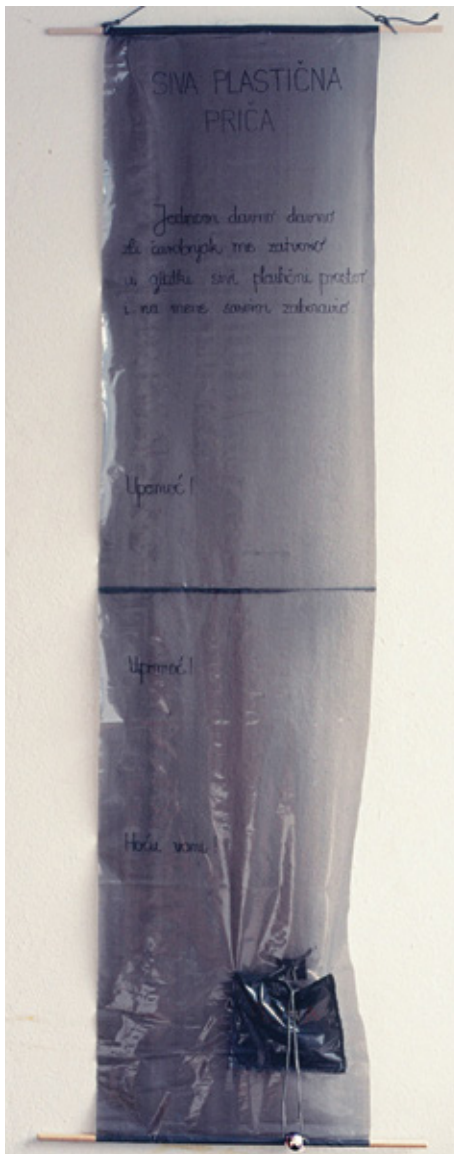
Naš san je trajni let / Mo rijska nudi beskrajni pokret

Kombinacije teksta: Mo san je beskrajni let, itd.

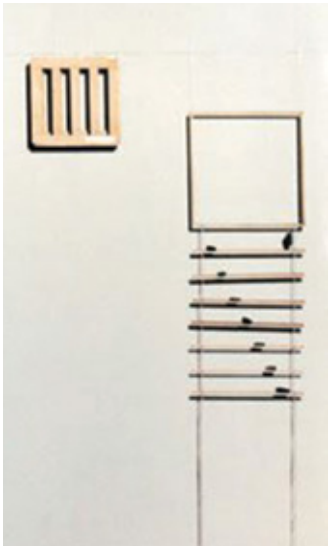
Naš san je trajni let, „knjiga u prostoru”, kombinirana tehnika (drveni okvir, keramičke pločice s 2 lica: bijelo glazirano i prirodno crveno, tekst pisan crnom bojom za keramiku, debeli pamučni konac), 41 x 35 cm, Salon mladih/*Carmina utilia*, Galerija SC, 1988.

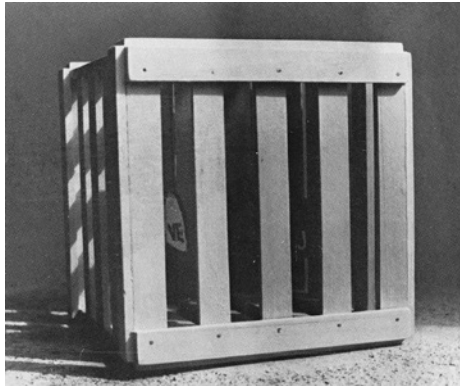
Izlazak iz priče, „viseća knjiga u prostoru”, kombinirana tehnika, rukom pisani tekst, 26 x 21 cm, 1985.

Siva plastična priča, „viseća zidna knjiga”, sivi prozirni PVC materijal vreće za smeće, okrugli metalni zvončić, tekst ispisan crnim vodoopornim markerom, 130 x 31 cm, 1987.

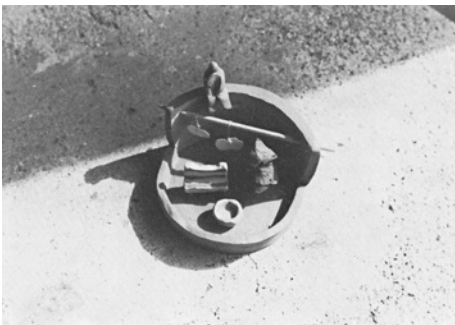

Pjesma o penjanju, kombinirana tehnika (drvene letvice, kamenčići, tanki konop), 1990., 25 x 65 cm

Pjesma o riječi, kombinirana tehnika (drvene letvice – rešetkasta kocka, keramičke pločice), rukom pisani tekst, 1990., 25 x 25 cm

Tekst na 5 visećih keramičkih pločica: obostrano ispisana slova izraza „riječ” i „verbum”

Ribarenje; Bijeg; Predstava, „pjesme u glini”, kombinirana tehnika (glazirana glina, drvo, karton), Ø 9 cm, vis. 7 – 8,5 cm, 1990.

Vratimo
djeci
Likovni!

ART
classes
back
to
children!

Umjetničke zastave, baner, 100 x 50 cm/prozračna tkanina, 200 x 100 cm, Ulični festival *Cest is d'Best*, Zagreb, 2009. – 2013.; retrospektiva: HDLU, Zagreb – vanjski prsten, 2014.; izvešene u javnome prostoru i na *CrOz Festivalu* u Melbourneu 2011., Samoboru 2015., Vrbovcu 2017...)
U katalogu: digitalna priprema za tisak dvaju lica zastave, *Cest* 2009. i 2010.

Mirjana Tomašević Dančević i Augustin Tomašević (otac), Dizajn za Parkinsona, štap, dnevnik osjećaja / Projekt Alternativni dizajn za treću životnu dob, prostorna instalacija (drveni štapovi, uvećana preslika crteža tušem i kistom, 100 x 70 cm), 43. zagrebački salon, Javna garaža Kvaternikov trg, Zagreb, 2009.

Tekst crteža - pjesme:

Koračam lagano / Kao pobjednik / A tijelo me boli / Od udaraca (Dnevnik osjećaja, 14. 8. 2003.)

Crteži - pjesme

Crteži crnim tušem i kistom, originalno oblikovani na akvarel papiru formata 23 x 32,5 cm, popraćeni su rukom pisanim kratkim tekstom, u istoj tehnici, na istovjetnim listovima papira – koji se iščitavaju, prvo osobno, pa izloženi, postavljeni jedan iznad drugoga. Naknadno su, za potrebe dviju tiskanih knjiga i sl., preslikani kao cjeloviti uradak na format A4:

Tijelom znam tu nema istine, crtež - pjesma, Dnevnik osjećaja, 23. 4. 2004.

U metalnom je vrtu iznikao cvijet..., crtež - pjesma, Dnevnik osjećaja, 3. 2. 2006., digitalno obojen i otisnut na prozirnicu 2017.

Fotografije - pjesme

U izvrijeđanoj vodi vidjeh sebe u zlatu, digitalna fotografija (Čara, Korčula, 3. 8. 2011., 19:31), rukom pisani tekst, 2011., 33 x 45 cm

U gutoj vodi s kukcima, uz plavilo modre galice, digitalna fotografija (Pitve, Hvar, 22. 7. 2009., 19:02), rukom pisani tekst, 2015/2016., 33 x 45 cm

U prometnom zrcalu nenadano – odraz krugova i četverokuta iseljenog otoka, digitalna fotografija (Vis, 15. 4. 2009., 17:20), rukom pisani tekst, 2015/2016., 45 x 33 cm

Gradski autoportreti u negiranim izlozima praznih lokala, digitalna fotografija (Zagreb, Trešnjevka, Gorjanska ul. 19, 19. 5. 2008., 11:17), rukom pisani tekst, 2015/2016., 33 x 45 cm

U kocki / zatvorenoj / otvorena..., digitalna fotografija (Zagreb, 3. 6. 2007., 14:09), rukom pisani tekst, 2018., 33 x 45 cm

Rastvaraju se cvjetovi asfalta,
Ogled tehno-snage i prirode...

(Zagreb, Jarun, 9. 4. 2011. / mtd,
2015/16.)

Kad se asfalt umori
Niču urbani cvjetovi...

(Zagreb, Jarun, 6. 8. 2011. / mtd,
2015.)

Cvjetovi asfalta strpljivi su.
Zelena gradska gerila?

(Zagreb, Jarun, 6. 8. 2011. / mtd,
2015/16.)

Cvjetovi asfalta 1 – 3 / Les fleurs d'asphalte 1 – 3, digitalni tisak digitalno bojanih fotografija na platnu, 100 x 70 cm;
tisak teksta stiha na papiru, 15 x 21 cm, 2016.

Također na temu Cvjetova asfalta: umjetnička zastava ***Cvjetovi asfalta do neba! / Les fleurs d'asphalte vers le ciel!***
(100 x 50 cm), **Art Walk** podne naljepnice ***Cvjetovi asfalta 1 i 2*** (100 x 70 cm), Ulični festival *Cest is d'Best*, 2013.

Ploča a³ za poruke, podsjetnike i samopodršku (a³ pjesma - autoportret), kombinirana tehnika (tisak na prozirnici crteža tušem i kistom/digitalno obojena i teksta pisanoga u istoj tehnici, drveni okvir u obliku šuplje kocke, najlonska nit za spajanje folija), 65 x 25 x 25 cm, 52. zagrebački salon, 2017. (izrada „kocke“: Nenad Weltinger)

(opširan životopis može se pogledati na: www.mirjana-tomasevic.com, premda su stranice neažurirane)

Umjetnica, autorica, edukatorica (od predškolske djece do studenata i nastavnika)...
Akademsko zvanje: mag. educ. art., mag. hist. art., mag. educ. philol. angl./profesorica povijesti umjetnosti i engleskog jezika (diploma Filozofskog fakulteta, Sveučilište u Zagrebu) i likovne kulture (diploma Akademije likovnih umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu). Ima nezavršeni rad na doktoratu iz područja umjetnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
Od rujna 2012. radi u Školi primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu kao nastavnica likovnoumjetničkih predmeta (Crtanje i slikanje, Plastično oblikovanje, Likovna umjetnost – u glazbeno-plesnim odjeljenjima).
Od rujna 2014. do kolovoza 2017. bila je voditeljica Izložbenog salona Izidor Kršnjavi.
Od rujna 2005. do kolovoza 2012. bila je viša savjetnica za likovnu kulturu i likovnu umjetnost u AZOO-u, dovoljno dugo za željan povratak u neposredan odgojno-obrazovni rad.

Predsjednica je Hrvatskog vijeća Međunarodnog društva za obrazovanje putem umjetnosti – InSEA (HRV-INSEA); vijećnica u Svjetskom vijeću InSEA-e od 2011. do 2014.

Od 1994. do 2014. sudjeluje na gotovo svim europskim i svjetskim kongresima InSEA-e – predavanjima, skupnim prezentacijama u međunarodnim obrazovnim projektima i trima izložbama dječjih likovnih radova u sklopu kongresa.

Autorica je projekata/međunarodnih izložbi digitalne fotografije: **BOL/PAIN**: Osjećaj boli u radovima umjetnica-edukatorica izražen u mediju digitalne fotografije, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, Zagreb, 2010.; **BOL/PAIN**: Osjećaj boli u radovima učenika od 12 do 19 godina..., Izložbeni salon Miele, Zagreb, 2011.; **RAJOST/JOY**: Osjećaj radosti u digitalnoj fotografiji učenika i učenika od 12 do 19 godina, Gradski muzej i galerija Jastrebarsko, Jastrebarsko, 2012.; **PORUKE/MESS@GESS**: Šalj: Učenicima i učenicima od 12 do 19 godina..., Školica, Muzej suvremene umjetnosti – Pedagoški odjel, Zagreb, 2013. / Galerija Striegl u Sisku, 2014. / Mali salon, MMSU u Rijeci, 2015.

Autorica je knjiga **Kako nacrtati osjećaj?** (Zagreb: Profil, 2005.) i **Letjeti i vratiti se** (Zagreb: Knjigra, 2010.; recenzija/pogovor: Julijana Matanović, novinska recenzija: Helena Sablić Tomić), obje knjige s autorskim crtežima - pjesmama.

Autorica je brojnih stručnih i popularnih članaka (više od 70) te prikaza likovnih izložbi, stručnih recenzija i predgovora izložbenih kataloga. Koautorica je prvog udžbenika za likovnu kulturu za učenike osnovne škole u RH: Tomašević Dančević, M.; A. Šobat (2000.; 2003.)

Likovna kultura: udžbenik za 5. / 6. / 7. / 8. razred osnovne škole. Zagreb: Profil.

Članica je HDLU-a (od 1983.), InSEA-e i HRV-INSEA-e. Izlaže samostalno i na žiriranim grupnim izložbama.

NAGRADE:

Između ostalih, prva nagrada na 2. Međunarodnom festivalu umjetničkih zastavica u sklopu Uličnog festivala Cest is d'Best2010., Zagreb, za zastavu s vizualnim i „verbalnim“ licem nazvanu Izraziti se vizualno...

Državna nagrada Ivan Filipović za 2012. god. – za postignuća u odgojno-obrazovnom području.

El Bassiouny InSEA Award 2016, nagrada koju međunarodno društvo InSEA, pod pokroviteljstvom UNESCO-a, svake tri godine dodjeljuje jednom članu/članici kao priznanje za iznimne doprinose struci i društvenoj zajednici te unapređenju međunarodne komunikacije u području obrazovanja putem umjetnosti.

SAMOSTALNE IZLOŽBE (ODABIR):

2018. **2D, 3D, 4D slike - pjesme** (Retrospektivna izložba, 1986. – 2018.), ISO – Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, Zagreb (Silva Kalčić)

2016. **Fotografije - pjesme**, Fotogalerija Dubrava, Zagreb (Sonja Švec Španjol)

2009. **Autoportreti-sjene i teksture grada**, Izložbeni salon Muzeja Medimurja Čakovec, Čakovec (Erika Nađ Jerković)

2009. **Dnevnik traženja sjene**, Galerija Vladimir Filakovac, Zagreb (Branka Hlevnjak)

2006. **Kako nacrtati osjećaj?, II**, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, Zagreb (Maša Štrbac)

2004. **Kako nacrtati osjećaj?**, Galerija Vladimir Filakovac, Zagreb (Margarita Svestarov Šimat)

1990. **Carmina utilia 2**, Studio Galerije Karas, Zagreb (Ive Šimat Banov)

1988. **Carmina utilia (Upotrebjive pjesme)**, Galerija Studentskog centra, Zagreb

1986. Izložba unikatnih slikovnica i ilustracija, Galerija knjižare Mladost, Zagreb

SKUPNE ŽIRIRANE IZLOŽBE (ODABIR):

2017. 52. zagrebački salon – primijenjene umjetnosti i dizajn 2017., *(Ne)primjenjivost primijenjene umjetnosti*, Zagreb

2015. 7. zagorski likovni salon, Galerija grada Krapine, Krapina.

2014. 3. hrvatski međunarodni trijenale autoportreta, Galerija Zlatka i Vesne Prica, Samobor

2014. Retrospektivna izložba Međunarodnog festivala umjetničkih zastavica, 18. međunarodni ulični festival *Cest is d' Best*, Dom HDLU-a

2014. 1. međunarodna likovna izložba vjerskih motiva Sveti otok, Galerija HDLU-a Zadar

2013. Otok i more – 18. međunarodna izložba fotografije, 2013., Foto klub Kornat, Galerija Otok, Kukljica

2013. *Expoself-portraitswith ART (Autoretatoscomarte)*, Porto, Portugal

2012. 6. zagorski likovni salon, Galerija grada Krapine, Krapina

2011./12. 2. trijenale hrvatskog autoportreta, Galerija Zlatka i Vesne Prica, Samobor

2010. Zagreb, Međunarodna izložba *Osjećaj boli u radovima umjetnica-edukatorica u mediju digitalne fotografije*, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, Zagreb
2010. *Uskrs 2010*, Galerija Vladimir Filakovac, Zagreb
2009. 5. zagorski likovni salon, Galerija grada Krapine, Krapina
2009. 43. zagrebački salon – primijenjene umjetnosti i dizajn 2009.,
Anti-dizajn/Trajne alternative : drušvena odgovornost autora
2008./09. Prvi trijenale hrvatskog autoportreta, Galerija Zlatka i Vesne Prica, Samobor
1988. Salon mladih, Zagreb
1986. Zagrebački salon 86.

Kontakt: mirjanatomasevicdancevic@yahoo.com, 091/7829999

CIKLUSI RADOVA UVRŠTENI U IZLOŽBU:

I. *Carmina utilia* (Upotrebljive pjesme)

Radovi su bili izloženi na dvjema izložbama:

1988. *Carmina utilia* (*Upotrebljive pjesme*), Galerija Studentskog centra, Zagreb

1990. *Carmina utilia 2*, Studio Galerije Karas, Zagreb

a) *Viseća knjižnica ili knjige u prostoru* (1984. – 1988.)

b) *Uporabne dvodimenzionalne pjesme*

c) *Uporabne trodimenzionalne pjesme*

II. Crteži - pjesme

Crteži tušem i kistom originalno su oblikovani na akvarel papiru formata 32,5 x 23 cm, a popraćeni su rukom pisanim kratkim tekstom, u istoj tehnici, na istovjetnim listovima papira.

Predstavljaju dijelove *Dnevnika osjećaja* u obliku crteža - pjesama, vođena od listopada 2002. do veljače 2006., koji su već u većem ili manjem broju predstavljani na izložbama *Kako nacrtati osjećaj?*, 1 i 2, u Galeriji Vladimir Filakovac, Zagreb, 2004., odnosno u Izložbenom salonu Izidor Kršnjavi, Zagreb, 2006., te u knjizi *Kako nacrtati osjećaj? – (...)* (s)likovni dnevnik..., Profil, 2005., i u knjizi *Priča* Letjeti i vratiti se, Knjižgra, 2010.

Autorica: „U svom sam početnom likovnoumjetničkom i teoretskom istraživanju tražila odgovore na slijed pitanja: *Kako (spontano) nacrtati osjećaj? Kako osjećaj iskazan slikom – pročitati? Kako tek otkrivani ili upravo prepoznati osjećaj izraziti riječima?*“

Redefinirani/nadopunjeni: 43. zagrebački salon, 2009.; 52. zagrebački salon, 2017.

III. Fotografije - pjesme

1. *Fotografija - pjesma refleksije*, kao podvrsta *fotografije - refleksije* (*refleksija-autoportret*, 2007. – 2012.)

2. *Fotografija - pjesma sjene*, kao podvrsta *fotografije - refleksije* (*sjena-autoportret*, 2007. – 2012.)

Radovi su bili izloženi na samostalnim i skupnim izložbama, 2014. – 2017.)

3. *Fotografija - pjesma „bez sjene/refleksije“*

a) Ciklus *Cvjetovi asfalta / Les fleurs d'asphalte*, od 2011. nadalje

b) Ciklus *Fotografije - pjesme marine*, od 2005. nadalje (*Jelsa – pogled s prozora*; ova cjelina nije dosad izlagana, osim nekoliko pojedinačnih fotografija, bez teksta)

IV. Novi(ji) ciklus pjesama u prostoru, zasad bez posebnoga naziva

1. *Umjetničke zastave*, Ulični festival *Cest is d'Best* (2009. – 2013.; retrospektivna izložba: HDLU, Zagreb – vanjski prsten, 2014.; 2015, 2017.), izvještene u javnome prostoru

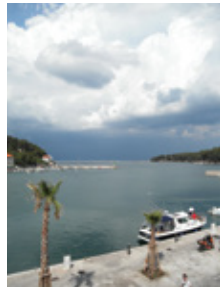
2. *ArtWalk* podne naljepnice, Ulični festival *Cest is d'Best* (2012., 2013.)

3. *a³ pjesma - autoportret* (*Plóča a3 za poruke, podsjetnike...*, kombinirana tehnika, 52. Zagrebački salon, 2017.)

U izložbu je također uključen kratki film:

Dvije priče na odjeći iz 1988.: Priča o Buu i Priča o Peu, kratki film sastavljen od fotografija (fotografije i režijska: Dora Baotić, studentica Filmskog, televizijskog i multimedijskog oblikovanja – Vern, scenarij: M. Tomašević, suradnici: Antonio David Peřina i Lovro Kranjčević, odjeću-priče nosi: Ela Smerdel, travanj 2018.).

Kontinuirana *projekcija* fotografija s prikazom vremenskog odvijanja tekstualne priče: 1) oblačenjem, 2) svlačenjem pojedinih dijelova odjeće od bijele tkanine, sa svrhom otkrivanja (slojeva) teksta (slojeva) teksta (tekst ispisan crnim markerom za tekstil) – rekonstrukcija performansa sa izložbe u Studentskom centru u Zagrebu, 1988. (izrada odjeće, fotografije: Mersija Krajina, odjeću-priče nosi: Željka Marjanović)

Dnevnik pogleda s prozora stare kuće u Jelsi više me ne raduje; nasilna obalzacija i palmizacija u kadar autohtonoga ulaze... Nesklad, neproporcionalnost i nezgrapnost; palme strše i ne snalaze se...

Dnevnik pogleda s prozora stare kuće u Jelsi, cjelina od devet fotografija nastalih 2005. – 2015., format pojedinačne fotografije: 25 x 18 cm, pisani tekst, 2015/2016., odvija se izvan/ispod izloženoga niza fotografija

[Pojedinačne fotografije: 1) 23. 7. 2005., 6:52 / 2) 5. 8. 2007., 5:53 / 3) 5. 8. 2007., 6:10 / 4) 23. 7. 2011., 17:47 / 5) 24. 7. 2011., 5:53 / 6) 26. 7. 2011., 9:4 / 7) nakon proširenja rive: 14. 7. 2015., 5:16 / 8) 14. 7. 2015., 5:19 / 9) 27. 7. 2015., 15:22]

pon – pet / 11–19 sati

ISO – Izložbeni salon Izidor Kršnjavi
Trg Republike Hrvatske 11, Zagreb

ŠKOLA PRIMIJENJENE
UMJETNOSTI I
DIZAJNA ZAGREB

